

અમદાવાદમાં એર ઇન્ડિયાનું વિમાન ક્રશ

૨૦૩
વર્ષ

દૈનિક

સૌરાષ્ટ્ર આવૃત્તિ

મુંબઈ સમાચાર

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૪ ■ Volume ૬૮ ■ Issue ૧૩૯ ■ વિકાસ સંપત્તિ ૨૦૧
■ જીએચ ૧૬ - ૨ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 13 June 2025, Friday ■ REGD.No. MCS/058/2018-20

શુક્રવાર, ૧૩ જૂન ૨૦૨૫, કિંમત ₹ ૧૦.૦૦ ■ મેટિની પૂતિ

R.N.I. No. GUJ/GUJ/2013/58486

વિજય રૂપાણી સહિત ૩૦૦થી વધુના મોત

વિમાનમાં ૨૪૨ ઉતારુઓ હતા: એક ઉતારુનો આબાદ બચાવ

દુર્ઘટનામાં પૂર્વ
મુખ્ય પ્રધાન વિજય
રૂપાણીનું નિધન

અમદાવાદ: શહેરના મેદાણનગર
વિસ્તારમાં થયેલા પ્રેન કેશમાં ૨૪૨
મુસાફરોના મૃત્યુ થયા હતા. આ
દુર્ઘટનામાં રાજ્યના પૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન
વિજય રૂપાણી (૩.૧.૭૮) પણ સામેલ
હતા. વિજય રૂપાણીનું પ્રેન કેશમાં મોત
થયાના સમાચાર મળતાં જ તેમના ઘર
પાસે સર્મર્થકો મોટી સંખ્યામાં ઉમટી પડવા
હતા.

વિજય રૂપાણીનો જ નમ બમ્બ
(મ્યાનમાર)ની રાજ્યાની રંગું ખાતે થયો
હતો. ૨ ઓગસ્ટ ૧૯૫૮માં વિજય
રૂપાણીનો જ નમ થયો હતો. ૧૯૬૦માં
વિજય રૂપાણી પરિવાર સાથે રાજકોટ
પરત ફર્હા હતા. વિજય રૂપાણીએ ભાયાતર
અને કારકિર્દીની શરૂઆત રાજકોઠી કરી
(જુઓ પાનું ૨) ►►

વિમાનની આગ એટલી
ભયંકર હતી કે કોઈનું
બચવું મુશ્કેલ: અમિત શાહ

અમદાવાદ: ડેન્સીય ગૃહ પ્રધાન અમિત
શાહે ગુરુવારે જણાવ્યું હતું કે અમદાવાદમાં
તૂટી પડેલા એર ઇન્ડિયાના વિમાનમાં
બળતાણ બળતાને લીધે તાપમાન એટલું
બધું તીવ્યું હતું કે કમનીયે કોઈને પણ
નહોતા બચાવી શકાય.

પીરીઆઈના અઠેવાલ મુજબ અમિત
શાહે પત્રકાશો સાથેની વાતચીતમાં કહ્યું હતું
કે 'પ્રેનમાં ૧.૨૫ લાખ લિટર બળતાણ
હતું અને એ એટલું બધું તપી ગાંધું હતું કે
કોઈને પણ બચાવવાનું શક્ય જ નહોતું
બન્યું.' અમદાવાદની વિમાન દુર્ઘટનાની
(જુઓ પાનું ૨) ►►

મરનાર દરેકના સગાંને ટાટા
ગ્રૂપ કું એક કરોડ આપશે

નવી દિલ્હી: અમદાવાદમાં એર ઇન્ડિયાના વિમાનની
દુર્ઘટનામાં મરનારી દરેક વ્યક્તિના સગાંને ટાટા ગ્રૂપ ઇપિયા
એક કરોડ આપશે.

ટાટા ગ્રૂપ અને એર ઇન્ડિયાના અધ્યક્ષ એન. ચંદ્રોખરને
જણાવ્યું હતું કે આ દુર્ઘટનાને લીધે થયેલું દુઃખ વ્યક્ત કરવા
અમારી પણે પૂરતા શર્દી નથી. અમે આ અકસ્માતમાં મરનારા
લોકોના પરિવારના સભ્યો અને ધાયલો પ્રત્યે સહનુભૂતિ
ધરાવીએ છીએ.

તેમણે ટાટા ગ્રૂપ વતી 'એક્સ' પર મૂલે સંદિશામાં જણાવ્યું
હતું કે એ દુર્ઘટનામાં મરનારા દરેકના પરિવારજનોને શ્રિપ્યા
એક કરોડ આપવા ઉપરાં ધાયલોની તબીબી સારવારનો
નથી બર્ખ ઉપાડીશું.
એર ઇન્ડિયાના અધ્યક્ષ એન. (જુઓ પાનું ૨) ►►

મોદી સહિતના નેતાઓએ
દુઃખ વ્યક્ત કર્યું

નવી દિલ્હી: અમદાવાદની વિમાન દુર્ઘટના
અંગે ભારતના રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મું વડા
પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને ક્રિષ્ટિંગ વડા પ્રધાન
કેરિ સ્ટાર્ટર સહિતના નેતાઓએ દુઃખ વ્યક્ત
કર્યું હતું.

રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મુંએ જણાવ્યું હતું કે
દુર્ઘટનામાં મરનારા લોકોના પરિવારના
સભ્યોના દુઃખમાં આજો દેશ સહભાગી છે.
મોદીએ જણાવ્યું હતું કે મને આ વિમાન
દુર્ઘટનાથી ધણું જ દુઃખ થયું છે અને તે વ્યક્ત
કરવા માટે મારી પાસે શંદો નથી. હું બચાવ
અને રાહત કામગીરી કરી રહેલા ગુજરાતના
(જુઓ પાનું ૨) ►►

મેડિકલના ૨૦ વિદ્યાર્થીઓ
અને નજીકની સોસાયટીના
અનેક લોકોના મૃત્યુ

(અમારા પ્રતિબિધિ તરફથી)
અમદાવાદ: શહેરમાં એર ઇન્ડિયાનું પેસેન્જર
વિમાન બપોરના સમયે દુર્ઘટનાગ્રસ્ત થયું હતું.
જેમાં ૨૪૦ થી વધુ લોકોના મોત થયા હતા.
પ્રેનમાં ૧૨૮ પુરુષ મુસાફરો અને ૧૪ મહિલા
મુસાફરો હતો. પ્રેનમાં સવાર મુસાફરોમાં ૧૫૮
ભારીઓ અને પદ ક્રિષ્ટિંગ નાગરિકો સવાર
હતા. આ ઉપરાંત ૧ કેનેડિયન નાગરિક અને
૭ પોર્ટુગિઝ નાગરિકો હતા. આ પ્રેનમાં
રાજ્યના પૂર્વ મુખ્ય પ્રધાન વિજય રૂપાણી પણ
હતા. આ ઉપરાંત નંદ કાર્ગો મોટર્સના માલિક નેહા નંદા, લુની
પંચના સુભાષચંદ્ર અમીન, રાજ્યપથ કલબના ડાયરેક્ટર દિલીપ
પટેલ જેવા જાણીતા લોકો પણ હતા.

આ સાથે બિનસત્તાવાર રીતે મોતનો આંકડો ઉન્નતી વધારે
હોવાનું પણ જાણવા મંજું હતું. ૨૪૧ ચાગીઓ ઉપરાંત અન્ય
૭૫ મતુટેં અભ્યાની માહિતી પણ મળી હતી. આ પ્રેન
અમદાવાદની બી જે મેડિકલ કોલેજની હોસ્પિટલ પર પડ્યું હતું
અને હોસ્પિટલમાં રહેતા રેસિનેન્ડ ટોક્ટરો અને તેમના પરિવારને
પણ મોટી જાણહાનિ થઈ હોવાનું જાણવા મંજું હતું. આ સિવાય
અતુલ્યમ ફેલેટ, સિવિલ (જુઓ પાનું ૨) ►►

લેક બોક્સ મળી આવ્યું

વિમાનનું અત્યંત મહત્વપૂર્ણ લેક બોક્સ ઓપરોર્ટ
ઓથોરિટી દ્વારા સુચિત્ત રીતે લઈ લેવામાં આવ્યું હતું. આ
લેક બોક્સ વિમાન કેશનાં કારણો અને તે સમયની
પરિસ્થિતિ અંગેની મહત્વની જાણકારી પૂરી પાડશે.

હેણી શાસ્ત્રી

હનોશ બોક

'હર હર મહાદેવ'થી ધાર્મિક ચિત્રપટનો દસ્કો

બરાબર ૭૫ વર્ષ પહેલાં બનેલી માઈથોલોજિકલ ફિલ્મ પછી ૧૦ વર્ષમાં આ પ્રકારમાં જબરો ઉછાળો જોવા મળ્યો હતો

દિનદી ફિલ્મ ઈન્ડસ્ટ્રીમાં બોલેપટનો દોર શરૂ થયો 'આલમ અરા' (૧૯૭૩)થી. એ પહેલા મુંગી ફિલ્મો બનતી હતી. ૧૯૭૦ અને ૧૯૭૧ના દાયકામાં નિર્માણ થયેલી ફિલ્મોની યાદી પર નજર નાખતા માઈથોલોજિકલ ફિલ્મ (પોરાલિક ચિત્રપટ)ની -ભીમ પ્રતિક્રિયા બોલખાલા હતી. અલખભાઈ, પૌરાલિક ઉપરાંત ભક્તિ ચિત્રપટ (દિવોદાનલ ફિલ્મ) - ભક્ત અંબનિય અને ધાર્મિક ચિત્રપટ (દિવિલિયસ ફિલ્મ) - શંકર અને પાર્વતી વરેરે ફિલ્મોની પણ હાંગરી હતી. આ દાયકામાં ધાર્મિક ચિત્રપટની ડાકાવાયી એટેલી વધારે હતી કે એ દશાવિયામાં આવતા હતા એ વિયેટર હતા કે મંદિર એવો સવાલ થયો હશે. જોકે, બોલેપટના નિર્માણ સાથે અન્ય પ્રકારની ફિલ્મોનું ચલણ વધું અને ધાર્મિક ચિત્રપટમાં ઓટક આવી. ૧૯૭૦ના દાયકામાં એવો પણ આવ્યો અને સોશિયલ અને એક્શન ફિલ્મો વધું બનવા લાગી. ધાર્મિક ચિત્રપટ બનતા હતા, પણ એ જોવા માટે કે નિર્માણ માટે વિશેષ ઉત્સાહ નહીં.

એ પછી બાયાર ર૭ વર્ષ પહેલા જૂન ૧૯૭૦માં રિલીઝ થઈ 'હર હર મહાદેવ'. નિલોક કપૂર અને નિરૂપા રોયની મુખ્ય ભૂમિકાવાળા આ ચિત્રપટને બોક્સ એક્સિસ પર આંદ્રાધારક આવકાર મળ્યું. ૧૯૭૦ની ટોપ ટેન સફ્કન ફિલ્મોના લિસ્ટમાં 'હર હર મહાદેવ' પાંચમાંસ સ્થાને હતી. અશોક કુમારના જીવનવિના 'સમાધિ', દિવીપ કુમારની 'બાબુલ' અને 'જોગન' તેમજ રાજ કપૂરની 'દાસતાન' અની આગળ હતી. જોગન એલ. સંપોર્ની 'સરગમ' (ચાર કપૂર), શાહિર લાલિકની 'આરા' (દિવીપ કુમાર - કામિની કુશાલ), દેવન્દ્ર ગોયલની 'અંગે' (મધુબાળા - ભારત ભૂષણ) તેમજ 'સંગ્રામ' (અશોક કુમાર) અને 'બેકસ્ટ્રો' (મધુબાળા - અંજલા) અની પાછળ હતી. બોલેપટનાનથી કૃપા કહો, આશીર્વાદ કહો કે બીજું કોઈ નામ આપો, પણ 'હર હર મહાદેવ'ની સફકાતનાને લીધી ધાર્મિક ચિત્રપટની નિર્માણમાં નવો સંચાર થયો, પ્રાણ કુંકાયો અને ધાર્મિક ચિત્રપટ બન્યા. એક આગે દસ્કો એ પ્રકારના ચિત્રપટને સમર્પિત રહ્યો. બોલી હર હર મહાદેવ!

૧૯૭૦ના ચિત્રપટમાં નિલોક કપૂર - નિરૂપા રોય (ડાબે) અને ૧૯૭૪ની ફિલ્મમાં જયશ્રી ગડક અને દારા સિંહ

ફિલ્મી કથા અનુસાર માતાનું હંજબે કરેલા અપમાનનો બદલો લેવા અસરુના રાજા તારકાસુર દેવતાઓની ભૂમિક પર આકમાણ કરે છે. તારકાસુર યુદ્ધ જીતી જાય છે અને હંજ સહિત તમામ ભગવાનને કેદમાં રાખવામાં આવે છે. ભગવાન વિષુણુ અને બ્રહ્મા જાણતા છે કે કેવળ ભગવાન વિષુણ તારકાસુરને પરાજિત કરી શકે એવે છે. જોકે, ત્યારે શિવજી તપશ્ચયા કરી રહ્યા હોવાને તેમને ધ્યાનસંગ કરવા કામદેવને મોકલવામાં આવે છે. આ કોશિશથી મધુદેવ પોદ્યામન થાય છે અને વીજી આંખ ખોલી કામદેવને ભસ્મ કરી નામે છે. હંજ માત્ર રાજ દિમાલચની પુરુણી ઉમા (પાર્વતી) જ વિષ્વને ઉગારી શકે છે. ઉમા (નિરૂપા રોય) શિવ (નિલોક કપૂર) ને પ્રેસન્ન કરવા માટે તપસ્યા શક કરે છે. ઉમાને નિર્જા અને બેનોડ ભક્તિથી શિવજી વિષુણુની નાશ કરી તમામ દેવતાઓને મુક્ત કરે છે. શિવ અને ઉમા વિવાહભક્ત થયે છે અને પછી ભગવાન નિર્માણમાં નવો સંચાર થયો, પ્રાણ કુંકાયો અને કિલમેકરોના ધ્યાનમાં આવત આવ્યો. પરિણામે પછી નિલોક કપૂર અને નિરૂપા રોયે છે ફિલ્મમાં શંકર -

પાર્વતીની ભૂમિકા કરી - 'શિવ શક્તિ', 'શિવ કન્યા' 'શિવરાત્રી' વગેરે. એટંબું જ નહીં, આ એડી કુલ દોઢ ઉત્તન ફિલ્મમાં લીડ પેર તરીકે ચમકી ગઈ જે માંની મોટાભાગની ધાર્મિક હતી.

ફિલ્મના નિર્માણ - દિનશર્ક જયંત દેસાઈ હતા. સુરતમાં ફિલ્મ એક્ઝિગ્યુટર તરફે શરૂઆત કર્યાના જયંતાભાઈને ચંદુલાલ શાહની કંપીની 'રાણજી મુવિટોન' માટે ફિલ્મ એક્ઝિગ્યુટર શરૂઆત કરી હતી. કે. એલ. સાયગલીની 'તાનસેન' ફિલ્મના હિન્જશર્ક તરીકે જયંતાભાઈ મશાદૂર થયા હતા. ૧૯૭૦ના દાયકામાં એમણે સ્વતંત્રપણે ફિલ્મ નિર્માણ કર્યું હતું અને ધાર્મિક ચિત્રપટમાં ઓટક આવી. ૧૯૭૦ના દાયકામાં એવો સ્વતંત્રપણે ફિલ્મ નિર્માણ કર્યું હતું અને આધારભૂત માટીની અનુચૂરા હર હર મહાદેવ'ના જીત આવ્યો છે. એક્ઝેડ એક અનોના પ્રકારની યોરીનો બનાવ સામે આવ્યો છે. અન્યાં બોક્સ એક્સિસ પર ધૂમ મધ્યાલી રહેલી ફિલ્મ 'હાઉસલુલ ફાલ્ચ'ના હી જીત 'લાલ પરી' પર મૈટો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે. સંદીપ બ્રાહ્મિન નામના એક શેરિયોગ્રાફી એવો દાંતો કર્યો છે 'લાલ પરી' માં જે સ્ટેપ્સ છે એ ઓરીઝનલી જેના છે. સંદીપનું કહેયું છે કે 'લાલ પરી' જીત આંબું ત્યારે એ લોઠને એના અસંચય પ્રશસ્નકોણે એને 'હાસ્ટાયામ'માં મેસેજ કર્યું કે 'આ તો તમારું સ્ટેપ્સ છે.' સંદીપ બ્રાહ્મિનનો દાવો છે કે આ પ્રકારને મેસેજું આવ્યા એવી વાત વહેઠી થઈ હતી. ઉત્તમાને રોલ કરનારાં નિરૂપા રોયને સાપાની બહુ બીક લાગતી હતી. શૂટિંગમાં સભસયા બીભી ન થાય એટલે નકલી સાપનો ઉપયોગ કરી દ્રશ્યો ફિલ્મવાદમાં આવ્યા હતી. ધાર્મિક ચિત્રપટમાં ગીત - સંગીતનું પ્રમાણ ખાસસું દૂધ્ય છે. આ ફિલ્મના સંગીતકર હતા અને અનિશ્ચાય વ્યાખ્યા. એક્ઝેડ એક ફિલ્મ નિર્માણ - દિનશર્ક, હિરોઈન અને સંગીતકર ગુજરાતી હતા. ફિલ્મની શિવજીની સ્તુતિ સહિત ૧૦ જીતા નિર્માણ - બરસાતનું 'હર હર મહાદેવ' નિર્માણ કર્યું હતું અને ધર્મ મધ્યાલી રહેલી ફિલ્મ 'હાઉસલુલ ફાલ્ચ'ના હી જીત 'લાલ પરી'

બોલિવુડ પર યોરીના આરોપ લાગવાના સમાચાર ઉંઘે આધારાં પદોંયાતા નથી. વાતો અને જીતો અને તેની ખૂનો યોરી થઈ હોવાનું વાર્સેવર સંબંધના મળી છે.

એક્ઝેડ એક અનોના પ્રકારની યોરીનો બનાવ સામે આવ્યો છે. અન્યાં બોક્સ એક્સિસ પર ધૂમ મધ્યાલી રહેલી ફિલ્મ 'હાઉસલુલ ફાલ્ચ'ના હી જીત 'લાલ પરી' પર મૈટો આરોપ મુકવામાં આવ્યો છે. સંદીપ બ્રાહ્મિન નામના એક શેરિયોગ્રાફી એવો દાંતો કર્યો છે 'લાલ પરી' માં જે સ્ટેપ્સ છે એ ઓરીઝનલી જેના છે. સંદીપનું કહેયું છે કે 'લાલ પરી' જીત આંબું ત્યારે એ લોઠને એના અસંચય પ્રશસ્નકોણે એને 'હાસ્ટાયામ'માં મેસેજ કર્યું કે 'આ તો તમારું સ્ટેપ્સ છે.' સંદીપ બ્રાહ્મિનનો દાવો છે કે આ પ્રકારને મેસેજું આવ્યા બાદ એવી પણ આ જીત ધ્યાનથી જીયું તો એને પણ વાતમાં દમ તો લાગે.

ત્યારું સંદીપે આ

શો-શરાબા
દિવ્યકાંત પંડ્યા

AI આઈયે પદારીયે ઈન ઇન્ડિયન સિનેમા!

ફિલ્મભેકિંગમાં AIની ઘમાકેદાર એન્ટ્રી કેવાં કેવાં ફેરફારો લાવશે?

દેખે કેન્દ્રી જેણ AI (આઈફિશિયલ છન્ટેલિજન્સ) એ સિનેમા કેન્દ્રો પણ જોરદાર એન્ટ્રી મારી છે. આમ તો AIનો ઉપયોગ ઘણ્ણો બધી રીતે ફિલ્મસમાં થવા લાગ્યો છે અને એ વિશે ઘણ્ણો વાત થઈ શકે, પણ આજે આપણે ઇન્ડિયન સિનેમામાં AIના મોટા સરે થઈ રહેલા પ્રેરણની વાત કરીશો.

'લાઇટસ, કેમેરા, એક્શન' એટલે ફિલ્મ સેટ પર બોલાતી જાણૂતી પંડ્યાં. આ પંડ્યાંમાં જ ડેકોનોલોજી છુપાયેલી છે, પણ વિચારો કે નવી ફિલ્મ બને અને એમાં આ પંડ્યાં જ ન બોલાય તો? પંડ્યાં હોયો, લાઈટ અને કેમરા માટે જ સ્થાન ન હોય તો? અને સ્થાન મતલબ કે સેટ જ ન હોય તો? હા, હવે લાઇટસ, કેમેરા, એક્શનના બદલે સમય આવ્યો છે:

નો લાઇટસ, નો કેમેરા, AI પેસ્સસ! ભરતની પ્રથમ AI જનરેટેડ ફિલ્મ એટલે 'નાયાં'નું થોડા દિવસ પહેલાં ટ્રેલર રિલીઝ થયું છે.

શું છે આ AI ફિલ્મમાં? ફિલ્મના ટિંશરિક અંચાલિયાને મ્યુઝિક બન્યું ત્યારે સમયાંથી હું તેના પર શૂટિંગ કરવા માટે ઘણ્ણો બધી કરવો પે તેમ છે એટલે એણે એ મ્યુઝિકને વિઝ્યુલાલ આપવા AIની મદદ લીધી. એમ કરતા વિશેક અંચાલિયાને સપનગુંડું કે આ તો બહુ સારી વસ્તુ છે. કક્ત મ્યુઝિક વીડિઓ જ શા માટે, AIની મદદથી આખી ફિલ્મ બની શકે. અને એ રીતે બની પાર્સિપરક પદ્ધતિમાંથી ફક્ત લેખન, ઉભિંગ અને સંગીત સિવાય કાસ્ટ, શૂટિંગ અને અન્ય પાસાંઓ વગરની આખી ફિલ્મ AI દ્વારા!

આ કઈ રીતે શક્ય છે? ટૂંકમાં સાઢી રીતે સમજુછે તો હન્ટનેરને પર ઉપલબ્ધ વિવિધ AI ટ્રૂલ્સ અને સોફ્ટવેરને થોડું શાંદારીંગ માટે નથી. કોઈ નામ ખાતર મારી ફિલ્મ મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે કે એક સોફ્ટવેર મને બહિતર રિઝલ્ટ આપે તો મારે તેના પર દારેખદાર રાંધી જાપણી તેના પર શિકાય થયું પે કેમેરા જેમ ખાતર મારી ફિલ્મ એણું પે કેમેરા નથી. કોઈ નામ ખાતર મારી ફિલ્મ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની સ્ટરી કરી શકે આ દોકિં વર્ષના સમયખાળામાં એ પછી ૭-૮ સોફ્ટવેરની મદદ માટે 'નાયાં' માટે લેવી પીંડી ક્રાયકેડ એણું પણ બન્યું છે. કુંઠાં કે એક સોફ્ટવેર મને

અંગ્રેજી પણ નથી. વાર્તા વિશ્વ, દ્રષ્ટભાં રહેલાં સ્થળ અને પાયોની સાતત્વયા મેળવવા માટે ખૂલ્યું બન્યું રિસર્ચ, સમય અને મહેનત લાગે. ફિલ્શર વિશેક અંચાલિયાનું કરેણું છે કે 'મેં ઓછા માં ઓછા ૧૫-૨૦ જે ટલાં સોફ્ટવેરની

કેરળ ચુનિવર્સિટીના પુરાતાંત્રીય ખોડકામમાં કર્ચના લખપત પાસેથી ૫,૩૦૦ વર્ષ પુરાણી પ્રાચીન હક્કપા વસાહત ભળી આવી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
ભૂજ: કેરળ ચુનિવર્સિટીના પુરાતાંત્રીય ખોડકામમાં લખપત પાસેથી ૫,૩૦૦ વર્ષ જૂની વસાહત શ્વોણી કાઢી છે. લખપત તલુકના જૂના ખરીયા માર્ગની બંને બાજુ લાંબગત ગ્રાન્ડ ટ્રેક્ટરમાં કેલાએલી આ પ્રાચીન હક્કપા માનવ વસાહત ગાંધી નદીના કિનારેથી મળી આત્માં વિશ્વભરના પુરાતાંત્રીય સંશોધકો માર્ગ કર્ચ સહિતનું હંતું. પુરાતાંત્રીય ખોડકામમાં સ્થાનિક રેતિના લાંબ પથથર અને શેલથી કોણાંક દરમયાન કુંભ ૧૭ જેટાં દફન કરતાં હતા. આ ઉપરાંત ખોડકામ દરમયાન કુંભ ૧૭ જેટાં દફન કરતાં હતા. તેને ધ્યાનાં રાખીને જૂના ખરીયા ગામ આસપાસ પુરાતાંત્રીય સર્વ રક્વામાં આવ્યો હતો.

આ પુરાતાંત્રીય શોધોમાં અત્યંત

૨૦૨૨ રમાં કેરળ ચુનિવર્સિટીના પુરાતાંત્રીય શોધકામમાં લખપત પાસેથી ૫,૩૦૦ વર્ષ જૂની વસાહત શ્વોણી કાઢી છે. લખપત તલુકના જૂના ખરીયા માર્ગની બંને બાજુ લાંબગત ગ્રાન્ડ ટ્રેક્ટરમાં કેલાએલી આ પ્રાચીન હક્કપા માનવ વસાહત ગાંધી નદીના કિનારેથી મળી આત્માં વિશ્વભરના પુરાતાંત્રીય સંશોધકો માર્ગ કર્ચ સહિતનું હંતું. પુરાતાંત્રીય ખોડકામમાં સ્થાનિક રેતિના લાંબ પથથર અને શેલથી કોણાંક દરમયાન કુંભ ૧૭ જેટાં દફન કરતાં હતા. આ ઉપરાંત ખોડકામ દરમયાન કુંભ ૧૭ જેટાં દફન કરતાં હતા. તેને ધ્યાનાં રાખીને જૂના ખરીયા ગામ આસપાસ પુરાતાંત્રીય સર્વ રક્વામાં આવ્યો હતો.

આ પુરાતાંત્રીય શોધોમાં અત્યંત

દુર્લભ વાસણોનો પણ સમાવેશ થાય છે. આ પ્રકારના "ગ્રો પ્રેબાસ જી.એ.સ. અને રાજેશ એસ.વી.ની આગેયાની કેરળની ટુકડી દ્વારા ઓળખાયામાં આણાયું હતું. આંતરરાષ્ટ્રીય અને રાષ્ટ્રીય સંશોધકોને સંગીતનારો આ સહયોગી પ્રકલ્પ જૂના ખાટાયાના નજીકના પ્રાચીન હક્કપા કક્ષતામાં પ્રભાસ પાટાયું. દાત્રાયા (ઉત્તર ગુજરાત) અને કર્ચમાંથી મજબૂત હતાં. લાંબારમાં આ વિશ્વાચ પ્રિ-પ્રભાસ સિરામિક પરંપરાની હાજરી મોટી હક્કપા સંસ્કૃતિમાં એક સૌસ્કૃતિક રોતે અન્તન્ય જૂથ તરફ નિર્દેશ કરે છે. સ્થાપત્ય અને આ પુરાતાંત્રીય ખોડકામમાં સ્થાનિક રેતિના લાંબ પથથર અને શેલથી કોણાંક દરમયાન કોણાંક સ્થાપન અને શેલથી કોણાંક દરમયાન કોણાંક સ્થાપન અને ખાંધ શેલના ટુકડાઓ મળી આવતા રહેવાસીઓ પશુપાલન અને જળયાર સંસારથો બંને પર આધાર રાખ્યા હતા. તેમજ અન્ય સંશોધકામ રોતે એન્ટન્ય રાજેશ એસ.વી.ની સ્થાપન મળી આવ્યા છે. આ ઉપરાંત ખાડિકામ દરમયાન કુંભ ૧૭ જેટાં દફન કરતાં હતા. આ ઉપરાંત ખાડિકામ દરમયાન કુંભ ૧૭ જેટાં દફન કરતાં હતા. તેને ધ્યાનાં રાખીને જૂના ખરીયા ગામ આસપાસ પુરાતાંત્રીય સર્વ રક્વામાં આવ્યો હતો.

આ પુરાતાંત્રીય શોધોમાં અત્યંત

દેરાકોટાની ચીજાવસ્તુઓ, લિખિક

સાથનો ખાંસ કરીને રોહદી ચેટ જેટ જેટ દેશથી નોંધીયી છે.

સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એસ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એસ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે પ્રાચીન હક્કપા સંસ્કૃતા જે વી કે સ્પેનિશ રિસર્વ કાર્નિસલ (સ્પેન), કેતાલીન ઇન્સ્ટ્રટ્યુટ અને લા-લાગુન કોલેજ (સ્પેન), અદ્ભુતીનો કોલેજ (યુ.એ.સ.એ.), ટેકસાસ ચુનિવર્સિટી (યુ.એ.સ.એ.), ત્યાસ્થી કોલેજ (ઝાપાન) અને ભારતની બિરલા સાહની કોલેજ ઉત્તરાંત્રીય રેસની રીતે